

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

Binnen de stad, 7 fr. per jaar.
 Buiten de stad, 8 fr.
 Een blad zondaglijk 125 centimen.
 De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
 Aankondigingen 125 centimen per drukregel.
 Reclamen, voornamen en andere artikelen vooraan of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 30 SEPTEMBER

De priester.

Is er wel iets in de wereld dat op onze dagen van goddeloosheid meer vervolgd, gelasterd en gehaat wordt als de roomsch-katholieke priesters?

Even als zijn meester, Christus, is de priester een teken van tegenspraak voor de bozen, en juist dan als hij het meest wordt tegengesproken, straalt Christus' glorie het luisterlijkste in hem door.

Tegenover den roomsch-katholieken priester denkt de bedorven wereld niet rechtvaardig te moeten zijn.

Alle eerloze laster wordt hem moedwillig naar het hoofd gesmeten!

De priester is de voorstaander der onwetendheid bij 't volk, zegt men, en duizende onderwijsgestichten in de wereld antwoorden, door heel de geschiedenis heen : « het is de priester die al de kunsten en wetenschappen, alle geestbeschaving in de wereld bewaard en onverpoosd vooruitgezet heeft. »

De priester, zegt men, is onverdraagzaam! en zijne stem doorklonk de achttiende eeuw van 't christendom, krachtig en onveranderlijk als de stem der onveranderlijke waarheid, maar tevens liefdestiechend als de stem van den teederen Redder der wereld : geloofvigen, dankt den Heer des Hemels dat hij u de eenige waarheid heeft doen kennen en aankleven; hoedt u voor de stem der verleiders, die, verslindende wolven, met schampensels overdekt, tot u komen; betreurt de dwaling uwer broeders die zich de waarheid hebben laten ontrooven; doch wacht u wel de verdwaalden te haten, bidt veelster den Vader des Lichts, dat Hij hunne oogen en herten met de weldoende klaarte der waarheid beschijne.

De priester is een geldzuchtige! Niet één arme is er, waar hij bijkomt, of zijn brood wordt er gedeeld, en maar al te dikwijls is de paart van den arme, volgens de geringe inkomsten van den priester te ruim toegemeten! Heeft de priester zelf niets meer te geven, dan maakt hij zich bedelaar voor de bedelaren, en weet hij niets dan ondank te zullen inoogsten, het doet er niets toe; de goedheid van zijn hert bemerkt niet of verschoont de gebreken zijner kinderen.

De priester is wraakzuchtig! O! hoe vurig hij ook wezen moge om, volgens zijne heiligste verplichtingen, de wolven uit den schaaftal te weerden, vergiffenis schenken, en haat met liefde beantwoorden, is heel zijn leven!... Dat de eerste vervolger en lasteraar des priesters het beproeve: tot hem kome of hem bij het akelig sterfbed roep, en de priester zal den Hemel op aarde gevonden hebben, het misbandelde slacht-

offer zal als dankbaar zijnen vervolger om den hals vlieden, en hem den overvloed zijner vertroosting mededeelen.

Is 't mogelijk niet omdat de vervolgers overtuigd zijn van 's Priesters goedheid dat ze zonder vrees hem lasteren durven?...

De priester zoekt zijn eigen!... Naar het voorbeeld van Christus is de priester een man van zelfopoffering en zelfverloochening. Uit enkele liefde voor God, wiens beeld en kind hij in elk menselijk schepsel ziet, heeft hij juichende aan de wereld vaarwel gezegd; waar iedereen, mag en vriend, voor besmetting en doodsgevaar wegwylt, daar staat en blijft hij indien 't welzijn des naasten het vereischt. Hij steekt de zeën over, om, zich zelve vergetende, den waarschijnlijk dood te gemoet te loopen, uit liefde voor onbeschaafde, onwetende of verdwaalde medemenschen.

De priester is de vijand der samenleving! Wierd de stem des priesters aanhoord, wierden werkmeesters en werklieden christene menschen, zouden de meesters dan geene betere en genadigere meesters, en de werklieden geene betere en trouwere werklieden worden? Zou men met dolk en revolver spelen zoo als nu? Zouden dolk en revolver, uit de ontrouwe hand van vorsten en grooten ontvangen, in de hand van het socialisme een aanhoudend gevaar voor vorsten en grooten wezen? Wie anders dan de priester verheft de stem tegen echtschennis? Wie predikt het vaderlijk gezag en de kinderlijke onderdanigheid aan? Wie anders dan de priester bestrijdt onrecht en ontrouw in den handel, met oneindig meer kracht en goeden uitslag dan rechtters en wetgevingen?

Neem den roomsch-katholieken priester weg, en de wereld zakt in de duisternis; liefde, zelfopoffering, vrede en beschaving bestaan niet meer.

Gaat voorts, goddeloos en volksbedervers, met den priester zijnen noodzakelijken invloed te benemen... Reeds schudt en heeft hij bij de kokende en slechtbedwongene volksdriften, die weldra verdelgend over de wereld zullen woeden; weet dat ge zelf het orkan hebt voorbereid en losgemaakt; de kundige stuurman, de eerste tusschen de priesters, hebt hij het roer van 't schip der samenleving uit de hand gedrongen! Lachend en schertsend voeren de nieuwe bestiaards het vaartuig van klip op klip! Welhaast zal het ontakeld en ontredderd schip ellendiglijk stranden, en, tenzij de verradene stuurman, de Paus, het heroptimmere, zal 't hopeloos verloren zijn.

Hoe komt het toch dat de booze wereld immer haren eenigen redder en geleider, den priester, als bloedigen vijand beschouwt?...

Hoe komt het dat Christus, die de wereld onderrichte en beschaafde, en zijne weldaden zoo liefderijk als overvloedig aan iedereen medeelde, door de ondankbare wereld aan 't kruis werd genageld?

Liberales Schijnheilighd.

Onlangs geleden schreef een brusselsch liberaal blad, zonder er overigens den oorsprong van aan te duiden, dat de schoolstrijd binnen kort ging eindigen door de Bisschoppen en de rechterzijde de wapens zouden neerleggen.

De liberale organen nemen hier weer hunne wenschen voor eene wezenlijkheid; immers 't is gekend hoe zeer zij verlangen dat de katholieken den strijd tegen de ongelukswet zouden opgeven.

Volgens hooger bedoeld blad, zou de geestelijkheid hebben laten weten, dat zij gebruik wil maken van art. 4 der wet, het welk toelaat dat de priesters buiten de schooluren de christelijke leerling onderwijzen.

En zou daarmee alles gedaan wezen? Neen toch, want het liberaal orgaan voegt erbij :

« Omdat wij de overtuiging hebben dat de bisschoppen er weldra zullen gebruik van maken, zouden wij willen, en dit reeds in den aanstaanden wetgevenden zitting, dat het art. 4 verdwijne, hetwelk over drie jaren zijn reden van bestaan heeft gehad, maar dat op dit oogenblik een gevaar wordt voor onze wereldlijke scholen. »

Ziedaar nu de liberale schijnheilighd bloot voor onze oogen.

Over drie jaren had het art. 4 zijne reden van bestaan, omdat men wist dat de geestelijkheid er geen gebruik zou willen van maken; maar zoohaast de priester in de school zou treden wordt dit artikel een gevaar.

Kan men nu nog klaarder en duidelijker bewijzen hetgeen de katholieke redenaars en dagbladen duizendmaal hebben herhaald, namelijk dat art. 4 een schijnheilighd comedispel is, om de kortzichtige lieden des te beter te kunnen verschalken?

Waarlijk de Chronique heeft gelijk gehad wanneer zij uitriep dat dit art. 4 eene kunstgreep was, onwaardig van een gouvernement dat zich zelve eerbiedigt.

Niets is veranderd!

Ziehier drie koepletjes, wijs « niets is veranderd » :

Den dag dat de « ongelukswet » van 1879 op het onderwijs afgekondigd was, gaf een officieele onderwijzer zijnen pater-noster weg voor « eene verandering, » waarschijnlijk omdat er niets veranderd was.

Een andere officieele onderwijzer zei dat hij voortaan ging biechten aan O. L. Heere zelve; hij had geen priester noodig!

Is dat ook een die de les van de Biecht uitlegt op de nieuwe mode, voor 100 frank, omdat er, « niets veranderd is? »

Een officieel kind komt M. den pastoor tegen. « Manneke — zegt er iemand — neemt gij de muts niet af voor M. den pastoor? »

« Neen ik doe mijne klak niet af! »

Men zal misschien zeggen : dat kind had dat daar niet geleerd. « Geloof het : maar had het het contrarie geleerd? »

« Niets is veranderd! »

Slot : Men leest op den schrijfbloek van een officieel kind van 8 jaar oud : « De zoogdieren zijn dieren die hunne jonge zogen en tot die klas behoort de mensch! »

Veroordeeld.

Men leest in den Nouvelliste van Verviers, dat de officieele onderwijzer eener gemeente dicht bij die stad, veroordeeld is tot acht maanden gevangens. « Mag nog al tellen! Het blad zegt :

« Men kan zich slechts met moeite de pogingen van allen aard verbeelden, welke hier zijn aangewend om deze schandelijke zaak te versmachten, waarvan de eenvoudige zedelijkheid nogtans de onmiddellijke bestrafing of ten minste een openbaar en grondig onderzoek vereischte. »

De plichtige officieele onderwijzer was door den gemeenteraad afgesteld, na een bestuurlijk onderzoek; bij vroeg eene nieuwe officieele plaats tot welke hij schen te zullen benoemd worden, en nogtans had niemand den moed gehad eene klacht aan het parket te doen; noch het schoolcomité noch de minister noch een hoogenambtenaar noch iemand anders had het parket verwittigd. Particulieren, welke er belang bij hadden voor geene lasteraars des volks te gaan, waren er zij geheel de waarheid zegden, zijn er moeten tusschen komen om de aandacht der justitie te vestigen en haar te doen handelen.

Welnu, thans, na de veroordeeling, wil men den onderwijzer nog doen doorgaan voor een onschuldig slachtoffer en voor den martelaar der « klerikale waak. » Verheeldt u dat die onderwijzer, vergezeld van leerlingen zijner school, en van eene groep andere personen, dezer dagen na zijne veroordeeling in het dorp rondwandelde, onder het zingen van liedjes en onder het roepen van « Leve de koning! »

Men begrijpt niet gemakkelijker de reden van zulke verregaande stoutmoedigheid en het is pijnlijk op zulke wijze de uitspraken der justitie te zien beledigen. Indien de koning het wist, Z. M. zou zeker zeer gevel zij over de hulde welke hem door zulken kerel wordt gebracht. »

Prachtig niet waar? Wij hebben overigens, zegt het Handelsblad, nog ergere voorbeelden in onze provincie (en zelfs in onze stad), hoe overheidspersonen de hand beschermend uitsteken boven kerels, die, volgens zekere getuigenissen, al lang op het bankske moesten gezeten hebben.

Prijsboeken.

De Journal de Gand, die de katholieken ongelijk geeft omdat zij hunne kinderen niet aan het onzijdig (?) officieel onderwijs toevertrouwen, geeft aan de schooloverheid den raad in de onzijdige scholen de werken van VOLTAIRE als prijsboeken uit te deelen. De Journal de Gand vindt dat de werken van dien goddeloos vader der vrijdenkerij op hunne plaats zouden zijn in de officieele scholen. Wij ook.

Stads- & provincie nieuws

Athenaeum.

Het genzenblad zoekt den uitslag van den algemeenen wedstrijd, zoo veronderd voor het atheneum van Tongeren, te verontschuldigen maar de uitlegging is flauw en krank.

Deze uitslag zegt de slimme knoer van het genzenblad was lang voorzien. En hij voegt er heel onnozel bij dat de leerlingen die er mede gewerkt hebben te zwak waren om naar eene onderscheiding te mogen dingen, te meer een regent was sedert de twee laatste maanden ziek en de leerlingen van de 4de professionnele klas waren nauwelijks bekwaam om de 5de te volgen. En om deze wonderlijke verontschuldiging te bekroonen voegt het Journalleke er bij, dat meer andere anders zijne voorspellingen verrechtvaardigen. (Er het kereltje zich als profet uitgeeft zou het goed doen de taal aan te leeren die het wil schrijven.)

Alzo bekend het genzenblad dat het atheneum en de middelbare school van Tongeren aan den staart komen in de rij van al de kollegia van het land, omdat de leerlingen niet sterk genoeg zijn om tegen die van andere gestichten te strijden in zoo verre dat de leerlingen der 4de beroepsklas nauwelijks bekwaam zijn de 5de te volgen; en de schrijver van het zoogezegd Vlaamsch artikel — die, volgens het schijnt, over alles zeer wel ingelicht is, — voegt er bij dat die uitslag niemand verwonderd heeft, dat de leeraars zelf te voren zeiden dat Tongeren niet de minste zelf in den algemeenen wedstrijd zou bekomen!

Indien een katholiek blad die grove waarheden over het atheneum durfde schrijven, dan zou het genzenblad met nalatige hoog en laag te schrijven dat zulke lasteraars des volks te gaan, waren er zij geheel de waarheid zegden, zijn er moeten tusschen komen om de aandacht der justitie te vestigen en haar te doen handelen.

Welnu, thans, na de veroordeeling, wil men den onderwijzer nog doen doorgaan voor een onschuldig slachtoffer en voor den martelaar der « klerikale waak. » Verheeldt u dat die onderwijzer, vergezeld van leerlingen zijner school, en van eene groep andere personen, dezer dagen na zijne veroordeeling in het dorp rondwandelde, onder het zingen van liedjes en onder het roepen van « Leve de koning! »

Men begrijpt niet gemakkelijker de reden van zulke verregaande stoutmoedigheid en het is pijnlijk op zulke wijze de uitspraken der justitie te zien beledigen. Indien de koning het wist, Z. M. zou zeker zeer gevel zij over de hulde welke hem door zulken kerel wordt gebracht. »

Na verloop van weinige weken vertoonde er zich een schip aan den gezichteinder, het naderde, de vader erkende weldra de Nederlandsche vlag.

Hier stapten alle drie verheugd aan boord: hooger nog krom hunne vreugde, zodra zij vernamen, dat het vaartuig rechtstreeks koers zette naar Nederland. Daar wij over de terugreis geen bijzonderheden vinden gemeld, stappen wij over dien geheelen overtocht stilzwijgend heen.

Zij brachten uit den vreemde wel geen stoffelijken rijkdom mee in hunne geboorteplaats, maar de vader had zijne twee kinderen teruggevonden, met deugd en godsdienst verrijkt.

Toen nu deze lotgevallen, en vooral het stichtend gedrag der twee kinderen in hunne geboorteplek bekend waren, verwierf dit huizegen de gunst en achting der rijken. Men dacht niet meer aan een ander werelddeel te verhuizen met het inzicht om er een goed sommetje te vergaderen. Niet alles wat van verre vreemde schoon en aantrekkelijk voorgespeld wordt, bevat altijd de ware wezenlijkheid.

Voor het deftig bestaan van dit driaal werd te N. in Nederland door welwillende en vermogende harten ruimschoots zorg gedragen.

Gelukkig waren deze kinderen, die eenmaal met getrige ooren de deugdzame lessen uit den mond hunner moeder mogen opvangen; gelukkiger waren zij, toen ze in latere dagen aan die christelijke onderrichtingen getrouw bleven, hun gedrag daaraan toetsten, en gedurende de menigvuldige wederwaardigheden des levens, in den waren godsdienst dien steun wisten te vinden, welke de mensch niet alleen voor dit leven, maar ook voor het toekomende gelukkig maakt.

Groot is dan de Godsdienstkracht zoewel bij God, als bij alle deugdzame lieden.

Zien wij ook hier niet andermaal de tekstwoorden der H. Schriftuur bewaarheid : zoekt eerst het rijk Gods en zijne gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden?

DE GODSDIENSTKRACHT

DOOR TH. IGN. WELVAARTS,

VAN DE ABDIJ VAN POSTEL.

(VERVOLG EN EINDE.)

—O—

Met de oogen en handen ten hemel gericht riep de vreemdeling in verwondering uit : « hoe is 't mogelijk én op een eiland op Indischen bodem iemand van Nederlandsche spraak te ontmoeten én van katholieken godsdienst tusschen die onbeschaafde volksorde, welke niet vreezen de handen moorddadig op hunnen evenmensch te slaan! »

Niet minder verwonderd was het kind, zodra het zijn eigen taal hoorde, waarvan niemand op het eiland één woord verstond, behalve zij en haar broeder.

« Kunt ge me die boeken niet laten zien, waarvan ge zoo even gewaagde? sprak nu de vreemdeling op zeer nieuwsgierige toon.

« Ik heb die boeken niet hier, antwoordde hem het kind, maar ik zal aanstonds naar mijnen broeder gaan : hij is er de bewaarder van en zal ze voorzeker wel laten zien, waarna zij oogenblikkelijk vertrek.

Spoedig was zij teruggekeerd met haar broeder, die over het weinig, hem reeds door zijne zuster medegedeeld, ook door groote nieuwsgierigheid opgewonden was.

De gevraagde boeken werden met sidderende hand den blankhuidige overgereikt.

(1) De nadruk is verboden.

De man opende ze met gejaagdheid, en moest hij zijne oogen gelooven? hij las er op de eerste bladzijde zijn eigen naam, door hem zelf geschreven.

Verwondering en verbaasdheid weerspiegelden op zijn gelaat. Hemel hoe is 't mogelijk! riep hij uit; 't is mijn boek! Maar de kinderen werden bevreemd, van den eenen kant omdat zij vernamen een voorwerp te bezitten, dat hen niet toebehoorde, van den anderen kant omdat zij van dien schat zouden beroofd worden, waaraan zij zooveel waarde hechtten. De vreemdeling vernam heider verlegenheid, maar kon hunne onrust niet wegnemen : hij gevoelde in zich zoodanige aandoening, dat zijne stem het geluid weigerde. Toen na eenige oogenblikken zijne hevige gemoedsgestellenis bedaar was, riep hij uit : « bedrieg ik mij niet, dan is u naam Jan, en gij heet Marie. » Als beiden hierop bevestigend antwoordden, hernam de oude man met een blij gemoed, « kom, kinderen! omhelst mij, want ik ben uw vader... » Beide kinderen vielen in vaders armen en van wederzijds zag men een vloed van vreugdetranen.

Bij de matiging van die groote blijdschap over die onderlinge terugvinding, sprak de vader, « verhaalt mij, kinderen, uwe lotgevallen, en kunt ge mij ook iets over moeder mededeelen? Sedert de schipbreuk heb ik noch van u, noch van haar iets vernomen.

Jan was het eerst bij machte het woord te nemen, hij sprak : « zodra ik bij u kwam, was het alsof eene stem mij zeide en mijn hart het gevoelde : die man kan vader wel zijn, maar ik kon geen zins begripen hoe zulks mogelijk zou wezen, omdat moeder ons dikwijls verhaald heeft dat gij, als het vaartuig door een geweldigen storm verbrijzeld werd, in de golven der zee verdwenen en naar den hemel vertrokken waart. »

« In waarheid slingerden mij de gapende golven naar de diepte, toen het schip door een afgrijselijk tempeest uiteengeslagen werd, doch

spoedig werd ik wederom naar boven geworpen en had gelegenheid eene plank van het gebroken vaartuig vast te grijpen.

« Dit hout diende mij tot redmiddel.

« Na langen tijd op dat ontbaar waterelement rondgezwaapt en halfdood geslingerd te zijn, werd ik op een eiland geworpen, waar ik, na van mijne zware afmatting een weinig hersteld te zijn, met verheugd gemoed God bedankte voor mijne redding, en hem ook bad voor u beiden alsmede voor uwe moeder. Toen werd ik scheepsbediende om na eenigen tijd, naar Nederland terug te keeren, ik viel eindelijk in de macht der Wilden tot dat ik door dezen volkstam gevangen werd. »

Jan deelde nu alles zijnen vader mede, waarvan in zijn geheugen noch eenige herinnering lag. Toen hij zijnen vader droefheidstranen ontrolde, maar ook het gemoed der kinderen werd zeer bewogen, want ook zij beminden de overledene teeder en hadden, hoe jong ook, met haar in de vreeze des Heere lief en leed gedragen.

Over de kinderlijke wangen vooral van Marie biggelden langen tijd tranen, maar zij welden uit een andere bron op; het waren tranen van diepe droefheid.

« Ach, mij ongelukkige! schreeuwde zij eindelijk met half verstikte stem, waarom, o God! waarom moeten wij vader teruggevonden hebben? waarom zijn lieflijk gelaat zoo korten tijd aanschouwen, dan op aarde hem nimmermeer zien, en waarom wij vervolgens voortdurend om zijn wreeden dood gepijnigd worden!... »

Zeer verwonderd over die woorden, sprak de vader, die van zijn ijelijk lot niets bewust was, wat wilt gij zeggen? uwe taal is mij een onverklaarbaar raadsel, of heeft misschien de groote vreugd onzer onverwachte ontmoeting uwe geestvermogens gekrenkt?... Neen, luide de schreiende stem des kinds, met Gods hulp geniet ik het volle geluk mijner rede : één zaak verontstekt en foltert